

Baggrundsnotat - landskabelige interesser - Kommuneplan 2014

1) Lovgivning/krav og overordnet planlægning

Planloven:

Planlovens § 11a, stk. 1, nr. 15.

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer til sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi.

Kommuneplanlægningen skal sikre og bevare større, sammenhængende landskaber.

Kommuneplanens retningslinjer og rammer skal sikre, at ny byvækst og nyanlæg ikke forringer landskaberne. Bemærkninger til L571, jf. § 11a, stk. 1, nr. 15.

Fingerplan 2013:

Fingerplanen indeholder ikke retningslinjer for landskabelige interesser. I de grønne kiler er der fokus på de rekreative interesser – og heri indgår landskabelige værdier som et element.

Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen – 2013

Mål:

I det åbne land udgør karakteristiske og oplevelsesrige landskaber af høj kvalitet de landskabelige bevaringsværdier. Det er typisk landskaber, der repræsenterer et samspil mellem natur- og kulturgrundlag og en æstetisk landskabsoplevelse. Det er et mål, at det gennem planlægningen af det åbne land sikres, at de værdifulde landskaber bevares og styrkes, og at de åbne kyster fortsat udgør en væsentlig natur- og landskabsressource.

Kommunerne skal afveje forandringer i det åbne land, så det sker med respekt for den karakter og kvalitet, der knytter sig til landskaberne og om muligt medvirker til at styrke eller genoprette dem. Det er derfor et mål, at kommunerne sætter fokus på beskyttelsen af værdifulde landskaber og samtidig lokaliserer nødvendige anlæg under hensyntagen til landskabet.

Kommunerne skal i deres udpegning og planlægning fremme beskyttelse, forvaltning og planlægning af landskaber. Det er et mål, at kommunernes planlægning og forvaltning skal afspejle, at landskabsoplevelsen udgør en vigtig del af livskvaliteten for mennesker overalt, både i byer og på landet, i spolerede områder og i områder af høj kvalitet, i områder, der er anerkendt som værende af enestående skønhed samt i almindelige områder.

Krav til den kommunale planlægning:

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer, som bevarer og forbedrer kvaliteten af de karakteristiske og oplevelsesrige landskaber, herunder sikrer de værdifulde landskaber og landskabselementer, som f.eks. ådale, bakkelandskaber og kystlandskaber, og landskaber knyttet til biotoper som f.eks. skove, søer og åer.

Der må som udgangspunkt ikke ske en reduktion af de værdifulde landskaber, og gældende retningslinjer må ikke svækkes. Hvis der i kommuneplanen reduceres i beskyttelsen, skal redegørelsen indeholde en begrundelse for den ændrede afvejning af interesserne i området. Begrundelsen skal forholde sig til de identitetsgivende landskabstræk, landskabsoplevelsen og sårbarheden i området, og vurderes i forhold til naturgrundlaget, kulturgrundlaget og den oplevelsesmæssige betydning.

Kommuneplanens retningslinjer og rammer skal beskytte større sammenhængende landskaber, herunder de uforstyrrede landskaber, og det skal så vidt muligt undlades at placere nye, større tekniske anlæg både i og for tæt på områderne. Der gøres opmærksom på, at de landskabelige udpegninger, herunder udpegninger for uforstyrrede landskaber, skal fremgå af kort.

Den kommunale planlægning i det åbne land skal baseres på et opdateret beslutningsgrundlag, hvor nye byudlæg og andre anlæg generelt tilpasses landskabet ved placering i terrænet, ved bygningshøjde og materiale samt ved belysning, for at undgå også langtrækkende negative konsekvenser for landskabet. Tilpasningen i landskabet fremmer kvaliteten af det nye anlæg og forhindrer, at værdifulde landskabstræk sløres eller ødelægges af bebyggelse, belysning, tekniske anlæg, beplantning eller tilgroning.

Regionplan 2005

Retningslinjer og udpegninger er overført til kommuneplan 2010.

Regional udviklingsplan 2012

Der er ikke opstillet mål for landskabelige interesser, men regionen vil bl.a. sætte fokus på, at højne kvaliteten af de rekreative områder.

Råstofplan 2012

Næsten hele Råstofplanens interesseområdet for sand og grus sydøst for Vridsløsemagle ligger inden for et område, der i kommuneplanen er udpeget med landskabelige værdier.

Vand- og naturplaner

Ingen modstrid mellem landskabelige værdier og Vand- og Naturplanerne

Indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse

Der er ingen modstrid mellem områder med landskabelige værdier og grundvandsbeskyttelsen.

2) Udpegningsgrundlag

Baggrunden for udpegningen findes i Københavns Amts arbejdsnotat nr. 9 fra 1993 "Områder af stor landskabelig værdi" og i de efterfølgende regionplaner.

3) Opfølgning fra Udviklingsstrategi 2012 og evt. politikker

Det åbne land er under konstant forandring. Landskabet er blandt andet presset af storbyens og landbrugets udvikling.

Det er kommunens mål at det åbne land fortsat skal rumme stor biodiversitet, varierede landskaber og rig natur.

Kommunen arbejder for at beskytte og bevare sårbare naturområder og sikre lokale og regionale spredningskorridorer for dyre- og planteliv. Samtidig arbejder Høje-Taastrup Kommune for at skabe tilgængelighed for borgerne til udvalgte naturområder og til de rekreative områder i det åbne land. Kommunen vil fortsat udvikle nye koncepter for aktiviteter, oplevelser og rekreation i fri natur.

Indsats:

Videreudvikle områder i det åbne land, så de kan tilbyde de kvaliteter, befolkningen efterspørger, eksempelvis planlægning for retablering og anvendelse af Vasby Graveområde, samt indsatsplaner for Store Vejleå-området.

4) Eksisterende kommunale planer

Redegørelsestekst:

http://htk.odeum.com/dk/bilag_til_planredegørelsen/redegørelse_til_brug_for_administrati_on_og_planlægning/landskabs- natur- og kulturvaerdier/landskabelige_vaerdier/

http://htk.odeum.com/dk/bilag_til_planredegørelsen/redegørelse_til_brug_for_administrati_on_og_planlægning/landskabs- natur- og kulturvaerdier/

Retningslinjer:

http://htk.odeum.com/dk/arealanvendelse/hovedstruktur_og_overordnede_retningslinjer/landomraa-det/retningslinjer_for_landomraadets_anvendelse/beskyttelsesomraader_for_landskabs-_natur- og kulturvaerdier.htm

5) Behov for ændring af kommuneplanen

Retningslinjer for landskabelige værdier er i Kommuneplan 2010 indeholdt i retningslinjer for beskyttelsesområder, der også indeholder kulturhistoriske værdier, geologiske værdier og landskabelige værdier.

Det foreslås, at retningslinjerne for beskyttelsesområder ændres til retningslinjer for hhv. biologiske, kulturhistoriske, geologiske og landskabelige værdier.

Det vurderes ikke, at der er behov for ændringer af de udpegede landskabelige interesseområder i forbindelse med denne kommuneplan.

I en af de kommende kommuneplaner bør Hedeland, når råstofudvindingen nærmer sig en afslutning, vurderes i forhold til landskabelige værdier. Det samme gør sig gældende i Vasby Graveområde. I den forbindelse bør der laves en landskabskarakteranalyse af hele kommunen, således at man har et opdateret grundlag at vurdere de landskabelige interesser på.

6) Forslag til evt. ny hovedstruktur, nye planrammer/retningslinier, kort

Forslag til nye retningslinjer

- Præcisering af retningslinje jf. Natur- og Miljøklagenævnets praksis.
- Ny retningslinje, der beskriver det overordnede formål med områder landskabelige værdier og hvad der skal tages hensyn til.
- Retningslinjerne for beskyttelsesområder ændres til retningslinjer for hhv. biologiske, kulturhistoriske, geologiske og landskabelige værdier.

7) Koordinering/samarbejde på området med andre kommuner

Idet der ikke foreslås ændringer af udpegninger har der ikke været koordinering med andre kommuner.

8) Evt. andre interessenter

Ingen.

9) Information om evt. kommende sektorplaner, som der skal følges op på

Råstofplanens udlæg af interesseområde kan få afgørende betydning for de landskabelige værdier i den østlige del af kommunen.

Til indarbejdelse i forslag til kommuneplan 2014 vedr. landskabelige værdier:

Retningslinjer

Områder med landskabelige værdier

- Inden for de udpegede værdifulde landskaber skal de karakteristiske sammenhængende landskaber og landskabselementer bevares.
- Inden for de udpegede områder med landskabelige værdier må der kun meddeles tilladelse til byggeri, anlæg eller ændret arealanvendelse, såfremt det kan begrundes ud fra væsentlige samfundsmæssige hensyn, og det ud fra en konkret planmæssig vurdering kan ske uden at forringe
 - de særlige landskabelige værdier, som ligger til grund for udpegningen, eller
 - muligheden for at styrke eller genoprette disse værdier.

Ændringer kan dog ske som led i forbedring af områdernes landskabelige værdier eller i medfør af allerede gældende bestemmelser i en fredning eller lokalplan.

- Inden for områder med landskabelige værdier, der samtidig er udlagt som graveområder til råstofindvinding, kan der gives tilladelse til indvinding af råstoffer på særlige vilkår, som sikrer, at der tages afgørende hensyn til konkrete landskabsværdier i området.
- Inden for områder med landskabelige værdier skal der generelt tilstræbes størst mulig offentlig adgang og mulighed for oplevelse og forståelse af landskabsværdierne. Den almene adgang kan dog begrænses inden for områder, der er særligt sårbare.

Kort

Retningslinjekort:

Skal vise områder med landskabelige værdier

Korttekst:

Områder med landskabelige værdier.

Redegørelse til afsnit om landskabelige værdier

Mål

Det er Høje-Taastrup Kommunes mål

- at det åbne land fortsat skal indeholde varierede landskaber,
- at beskytte og styrke de landskabelige værdier, så befolkningen nu og i fremtiden kan opleve og bevæge sig i smukke og egnskarakteristiske landskaber
- at forbedre befolkningens adgang til at opleve kommunens landskaber

Baggrund for retningslinjer

Det åbne land er under konstant forandring. Byerne vokser og lægger dermed beslag på stadig større arealer. Gennem de senere årtier er anlæggene i landskabet blevet større og mere tekniske, så de i højere grad springer i øjnene. Vejbyggerier, højspændingsanlæg, vindmøller og råstofgrave ændrer landskabet markant. Sådanne anlæg kan virke forstyrrende eller direkte ødelæggende for oplevelsen af landskabet. Men også mindre anlæg kan have en væsentlig indvirkning på landskabsværdierne. Hvis landskabet ikke skal miste sin identitet og oplevelsesværdi, er det afgørende, at der tages hensyn til de landskabelige ved den fremtidige placering af anlæg, bebyggelse mv.

Det er ikke kun byggeri og tekniske anlæg, der ændrer landskabsbilledet - også udviklingen i landbruget påvirker landskabet. Strukturændringer bevirker, at marker bliver større og hegn og krat, der før opdelt landskabet og gav det indhold, forsvinder.

Landskabelige værdier

De landskabelige værdier drejer sig om landskabet, som det umiddelbart kan ses og opleves. Nogle landskaber er varierede og sammensat af mange landskabselementer, f.eks. et landskab med både skove, søer og bakker. Andre landskaber er enkle med kun ét element, f.eks. en ådal. Landskaber med stor værdi repræsenterer ofte et samspil mellem natur- og kulturgrundlag og en æstetisk landskabsoplevelse. Det har stor betydning at sikre mulighed for at opleve forskellige landskaber med tydelige egnskarakteristiske træk.

Også i det åbne land uden for de udpegede landskabelige beskyttelsesområder findes der enkelte, ofte mindre elementer, som har landskabelig værdi. Typiske eksempler er landsbyer, markant beplantning, diger og levende hegn samt vandløb, søer, moser og vedvarende engarealer.

De udpegede områder med landskabelige værdier fremgår af retningslinjekort.

Områder med landskabelige værdier er særligt sårbare over for indgreb, som afgørende ændrer landskabsbilledet. Store ændringer kan medføre, at forskellene mellem egnenes karakteristiske landskabstyper udviskes. Bymæssig bebyggelse, åbent beliggende industri og større fritidsanlæg ændrer ofte det omgivende landskabs karakter og oplevelsen af åbent land. Råstofgravning kan helt fjerne markante terrænformer. Tekniske anlæg som f.eks. højspændingsledninger og belysningsanlæg, oplyste skilte m.m. virker tit visuelt dominerende selv på lang afstand. Nye skovplantninger kan sløre en egns karakteristiske landskabstræk.

Hvordan tages hensyn til værdierne?

Kommuneplanen har udpeget en række områder med landskabelige værdier, hvor der skal lægges særlig vægt på at bevare disse. Der er i planlægningen og i administrationen af disse områder både fokus på de landskabelige helheder og sammenhængen mellem de enkelte elementer. Det er således både disse særligt værdifulde helheder og de særligt værdifulde enkeltelementer, kommuneplanen skal beskytte.

I de udpegede områder med landskabelige værdier må der ikke ske indgreb, der strider mod de særlige værdier, der ligger til grund for udpegningen. Det skal vurderes, om det konkrete indgreb i form af bebyggelse, anlæg, ændret arealanvendelse o.a. forringer de konkrete værdier, der findes på det konkrete sted.

Ændringer af tilstanden og arealanvendelsen inden for områder med landskabelige værdier forudsætter, at der er tale om »væsentlige samfundsmæssige hensyn«. Det vil sige, at byggeri og anlæg, som ikke er nødvendigt for landbrug, skovbrug og fiskeri, skal kunne begrundes som nødvendigt ud fra almene interesser. Med »samfundsmæssige hensyn« forstår ikke kun større samfundsmæssigt nødvendige anlæg såsom trafik- og forsyningsanlæg, men også andre offentlige og private anlæg, som kommune og stat vurderer planlægningsmæssigt velbegrundede og forenelige med naturværdierne i det konkrete område.

Det betyder imidlertid også, at der ikke i landzone inden for områder med landskabelige værdier alene ud fra et privat ønske kan gives tilladelse til f.eks. rekreative anlæg eller placering af ren jord på landbrugsarealer. Rekreative friluftsanlæg kan bl.a. være begrundet ud fra almene interesser ved at være alment benyttede eller offentligt tilgængelige, ved at opfylde et samfundsmæssigt behov eller ved i øvrigt at tilgodese lokale og kommunale almene hensyn.

Hvis der skal gennemføres anlæg, byggeri eller indgreb ud fra samfundsmæssige hensyn, som vil forringe konkrete landskabelige værdier inden for et område med biologiske værdier, må der i givet fald foretages en afvejning i form af et kommuneplantillæg, som prioriterer anlæget højere end beskyttelsesinteresserne.

Der kan også uden for de udpegede områder findes egnskarakteristiske landskabstræk og markante landskabelementer, som har en landskabelig værdi, som der bør tages hensyn til, og tiltag skal således til hver en tid ske ud fra en konkret vurdering.

Lovgrundlag og overordnede planer

Planloven, kap. 11, Kommuneplanlægning

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer til sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, jf. Planlovens § 11a, stk. 1, nr. 15.

Kommuneplanlægningen skal sikre og bevare større, sammenhængende landskaber.

Kommuneplanens retningslinjer og rammer skal sikre, at ny byvækst og nyanlæg ikke forringer landskaberne. Bemærkninger til L571, jf. § 11a, stk. 1, nr. 15.

Statens interesser i kommuneplanlægningen

Det er et statsligt mål at sikre, at de værdifulde landskaber bevares og styrkes, og at de åbne kyster fortsat udgør en væsentlig natur- og landskabsressource. Kommunerne skal sætte fokus på beskyttelsen af værdifulde landskaber og afveje forandringer i det åbne land, så det sker med respekt for den karakter og kvalitet, der knytter sig til landskaberne og om muligt medvirker til at styrke eller genoprette dem. Lokalisering af nødvendige anlæg skal ske under hensyntagen til landskabet.

Kommunerne skal i deres udpegning og planlægning fremme beskyttelse, forvaltning og planlægning af landskaber. Kommunernes planlægning og forvaltning skal afspejle, at landskabsoplevelsen udgør en vigtig del af livskvaliteten for mennesker overalt, både i byer og på landet, i spolerede områder og i områder af høj kvalitet, i områder, der er anerkendt som værende af enestående skønhed samt i almindelige områder.

Kommuneplanen skal beskytte større sammenhængende landskaber, herunder de uforstyrrede landskaber, og det skal så vidt muligt undlades at placere nye, større tekniske anlæg både i og for tæt på områderne.

Den regionale udviklingsplan

Regionens grønne områder, kyster, søer og vandløb har en positiv betydning for borgernes sundhed og velvære. Regionen ønsker, at der skabes flere og bedre rekreative områder, og at de eksisterende landskabs- og naturværdier skal bevares.

Det er et mål i den regionale udviklingsplan, at Hovedstadsregionen skal være en attraktiv grøn region, hvor alle regionens borgere skal have mindre end 10 minutters gang til at rekreativt område i 2020 mod 94 % i 2011. Hovedstadsregionens blå og grønne struktur skal øges til at udgøre minimum en tredjedel af regionens samlede areal i 2020 mod ca. 27 % i dag.

Kilder

Lovgivning:

- "Lov om planlægning", lovbekendtgørelse nr. 937 af 24. september 2009 (Planloven)

Overordnede planer:

- "Fingerplan 2007 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning", Miljøministeriet 2007
- Oversigt over de statslige interesser i kommuneplanlægningen, Miljøministeriet 2011
- "Regional udviklingsplan", Region Hovedstaden 2012

Andet:

- "Områder af stor landskabelig værdi", Arbejdsnotat nr. 9 (1993)
- "Regionplanredegørelse 1989/3, Det åbne lands planlægning", (Hovedstadsrådet 1989)
- "Fredningsplanredegørelse 1989, Mål og midler", (Hovedstadsrådet 1989)
- "Regionplan 1993 for Københavns Amt"
- "Regionplan 1997 for Københavns Amt"
- "Regionplan 2001 for Hovedstadsregionen"
- "Regionplan 2005 for Hovedstadsregionen", HUR december 2005